

WYKORZYSTANIE LEGALNIE FUNKCJONUJĄCEGO SEKTORA BANKOWEGO W PROCEDERZE PRANIA PIENIĘDZY¹⁾

Piorący mienie przestępczego pochodzenia najczęściej chce przemieszczać je szybko i w globalnej skali, a przede wszystkim tak, aby było ono łatwo wymienne na inne nośniki wartości. W tej sytuacji jest on zmuszony do wykorzystania dla swoich celów legalnych rynków finansowych, na których można przesuwac środki w taki właśnie sposób, gdyż tylko legalny rynek finansowy dysponuje siecią komunikacyjną i transferową o ogólnosiwiatowym zasięgu, przez którą można bardzo szybko przemieszczać wartości. Banki bądź inne instytucje finansowe pełnią funkcję punktów łączących przestępcze podziemie finansowe z legalną gospodarką, z tego też powodu stały się obiektem zainteresowania nie tylko świata przestępczego, ale także ustawodawcy, mającego na celu zaostrzenie obowiązków raportowania oraz obowiązków identyfikacji podmiotów biorących udział w transakcjach na legalnym rynku finansowym, a także staranności w pracy organów kontroli banków lub instytucji finansowych²⁾.

I. UWAGI WSTĘPNE

Depozyty na legalnym rynku finansowym mogą przybierać formę depozytów pierwotnych. Depozyt pierwotny to depozyt z przestępczo nabytego mienia, które nie zostało poddane ani uprzedniej zmianie formy, ani nie znalazło drogi na legalny rynek finansowy przez pośrednika (mógłby być on osobą fizyczną lub prawną).

Prawo coraz większej liczby państw zabrania legalnym instytucjom finansowym przyjmowania mienia bez jednoczesnej identyfikacji klienta lub uprawnionego gospodarzo. Te mechanizmy przeszkadzają celowi „pracza” – integracji na legalnym rynku finansowym. Może on pozostać tylko wtedy nierozpoznany, jeżeli uda mu się uniknąć identyfikacji. Jest to możliwe, jeżeli sam „pracza” kontroluje bank lub korumpuje urzędników bankowych albo wykorzystuje luki w regulacjach raportowania i identyfikacyjnych, lub wprowadza środki z jednego kraju do innego (najczęściej przez ich szmugiel), na którego rynku finansowym brak obowiązku identyfikacji.

II. KONTROLA BANKU, KORUPCJA URZĘDNIKÓW BANKOWYCH

1. Banki

Do prania małych lub średnich sum pieniężnych wystarczają w zasadzie przedsiębiorstwa dysponujące stałymi kosztami eksploatacji i wysokimi obrotami gotówkowymi, jak np. kina, restauracje, bary, pizzerie, myjnie samochodów, salony gry, przedsiębiorstwa budowlane³⁾.

Stały napływ dużych sum pieniędzy w gotówce z przeznaczeniem ich wyprania, jak w przypadku przestępczych dochodów przestępczości zorganizowanej, wymaga szczególnych środków zabezpieczenia przed wykryciem tego procederu. „Pracze” są zmuszeni do skorzystania z usług takich podmiotów, które przeprowadzają transakcje finansowe na jeszcze większą skalę niż przedsiębiorstwa prowadzące legalną działalność wykorzystywaną do prania pieniędzy (legitimate business), ażeby olbrzymie ilości wartości przestępczego pochodzenia zamienić na inne nośniki wartości. W ramach obecnie funkcjonującego systemu finansowego tylko banki i inne instytucje finansowe są w stanie dokonać wymiany gotówki na pieniądz księgowy po to, aby „brudne” wartości wymienić na abstrakcyjne jednostki rozliczeniowe, na których nie ciąży już znamię przestępczego pochodzenia. Elektroniczne systemy płatnicze, które są podstawą prawidłowego funkcjonowania wszelkich instytucji finansowych, umożliwiają przeprowadzenie tego rodzaju operacji w ciągu ułamków sekundy i w dodatku na skalę światową. Tylko na międzynarodowym rynku dewizowym przemieszcza się każdego dnia elektronicznie przez „naciśnięcie przycisku” klawiatury komputera w ciągu 24 godzin około jednego biliona (1 000 000 000 000) USD⁴⁾. Pieniądz księgowy transferuje się zdecydowanie łatwiej niż niewygodny pieniądz gotówkowy, a i jego pochodzenie jest trudniejsze do prześledzenia po przeprowadzeniu skomplikowanych technik prania pieniędzy, jakie są możliwe w systemie finansowym.

Z tego wynika, iż „pracz” jest wręcz zmuszony do skorzystania z pomocy banków w procesie prania pieniędzy, przynajmniej jako stacji końcowych tego procesu. Instytucje finansowe, na czele z bankami, są w gruncie rzeczy instytucjami kluczowymi łączącymi świat przestępczy z legalnym obrotem finansowym.

Ze względu na stopień włączenia instytucji finansowych w proces prania pieniędzy wyodrębnia się trzy ich grupy:

- ❖ instytucje finansowe, które bez świadomego udziału „wplątano” w proces prania pieniędzy tak, że nie są one w stanie tego rozpoznać. Takie instytucje stanowią wprawdzie większość, można jednak im zarzucić zbyt luźne stosowanie obowiązujących przepisów mających zapobiec takim praktykom;
- ❖ instytucje finansowe, które zasadniczo przeprowadzają legalne transakcje, ale w pewnym zakresie dodatkowo współpracują z przestępczością zorganizowaną;
- ❖ przypadek skrajny stanowią instytucje finansowe, które pod przykrywką działalności w sektorze finansowym prowadzą działalność przestępczą. W tym przypadku taka legalnie prowadzona działalność finansowa ma tylko za zadanie wspomaganie już prowadzonej (podstawowej) działalności przestępczej.

Z doświadczeń zagranicznych

Pomiędzy „praczem” a instytucją finansową powstaje pewnego rodzaju stosunek zależności. Analiza tego stosunku ułatwia zrozumienie i rozpoznanie technik prania pieniędzy stosowanych w sektorze bankowo-finansowym. Niemniej jednak dla ochrony swojej anonimowości wobec instytucji finansowej „pracze” zmuszony jest korzystać z pomocy tworzonych przez siebie, właśnie w tym celu, przedsiębiorstw. Działając pod ich szyldem, wsparty obowiązującą „dyskrecją” zawodową (tajemnica: adwokacka, bankowa, podatkowa czy handlowa), „pracze”-przestępca czuje się bezpieczniej-
szy na międzynarodowym rynku finansowym.

Jeżeli przestępczość zorganizowana kontroluje instytucje finansowe, to łatwiejsze jest świadome ignorowanie zarówno podejrzanych form lokat, jak również obowiązków raportowania i identyfikacyjnych. Znane są przypadki bezpośredniego kontrolowania lub posiadania małych banków przez przestępczość zorganizowaną⁵⁾.

Fernandez (alias Valdes) i Cuevara – wielcy handlarze narkotyków – byli zainteresowani przejęciem większości akcji Sunshine State Bank z siedzibą w południowym Miami. Corona – dyrektor tego banku – podróżował do Hondurasu, żeby rzekomo pozyskać akcjonariuszy. Potwierdzał on nabycie akcji Sunshine State Bank przez podstawione osoby. W rzeczywistości nie miały miejsca żadne z takich przedsięwzięć. Fernandez założył przedsiębiorstwo panamskie, za którego pośrednictwem nabył inny bank – Hamilton Bank and Trust. Przez te przedsiębiorstwo panamskie i przez Hamilton Bank prano pieniądze pochodzące z narkotyków; następnie dyskretnie inwestowano je w akcje Sunshine State Bank⁶⁾.

Przykład Bank of Credit Commerce International (BCCI) ilustruje przypadek pogranicza kontrolowania lub posiadania banku przez przestępczość zorganizowaną i przekupstwa urzędników bankowych. W wyroku karnym dotyczącym BCCI (U.S. v. Awan) skazano ośmiu urzędników z różnych filii BCCI w USA za udział w zмовie przestępczej (conspiracy) w popełnieniu przestępstwa prania pieniędzy (18 U.S.C. § 1956, 18 U.S.C. § 371) oraz z powodu pomocnictwa przy handlu narkotykami (21 U.S.C. § 846, 18 U.S.C. § 2). Skazanym zarzucano zamianę pieniędzy pochodzących z narkotyków na certyfikaty depozytowe (certificates of deposit), a następnie przyjmowanie ich jako rodzaj zabezpieczenia przy fikcyjnych kredytach wzajemnych (back to back loans)⁷⁾.

Przejęcia banków przez przestępczość zorganizowaną są wprawdzie spektakularne, stanowią jednak wyjątek. Depozyty pierwotne lokuje się najczęściej dzięki przekupstwu urzędników bankowych lub nawet członków zarządu banku. Wskazuje na to orzeczenie U.S. v. Donahue, w którym handlarz narkotyków po wszczęciu przeciwko niemu postępowania, w celu uniemożliwienia mu wyprania wniesionych do banku środków, doszedł do porozumienia z bankierem, który za prowizję w kwocie 100 000 dolarów przesłał blisko 10 mln USD do banku na Kajmanach. Bankier ten kupował w innych bankach czeki bankowe, stosując różnorodne metody smerfowania (smurfing). Korzystał również z pomocy zaangażowanego przez siebie kuriera, który czeki te szmuglował⁸⁾.

Godne uwagi jest orzeczenie U.S. v. Great American Bank, gdzie możliwe było wniesienie do banku prawie 94 mln USD w ciągu dwóch lat przez przekupstwo, na szeroką skalę, urzędników bankowych⁹⁾. W Szwajcarii dotychczas znane są tylko nie-

Bezpieczny Bank

liczne przypadki, gdy jako „piorący” pieniądze czy ich pomocnicy działali urzędnicy bankowi. W jednym z takich przypadków aresztowano pod zarzutem prania pieniędzy dwóch urzędników jednego ze szwajcarskich banków w Lugano, w którym wymieniono pieniądze pochodzące z „niejasnych” źródeł, po czym część z nich transferowano na konta do innych banków¹⁰.

Znane są także przypadki nadużycia systemu bankowego przez jego pracowników w celu udzielenia kredytu, zabezpieczonego zastawem (najczęściej skradzione lub sfalszowane papiery wartościowe) albo hipoteką (nieruchomości nierzadko nabyte za dobra przestępczego pochodzenia), który w pełni świadomie spłacano miem przestępczego pochodzenia¹¹.

2. Banki offshore¹²

Coraz częściej w proces międzynarodowego prania pieniędzy włącza się centra finansowe offshore czy raje podatkowe¹³ (tax havens, centra offshore) położone na Wyspach Karaibskich, w Azji lub w Europie. System bankowo-finansowy, zwany systemem offshore, stanowi nieodłączny element państw (tzw. państwa offshore), w których funkcjonuje. Charakteryzuje się on ścisłą tajemnicą bankową oraz bardzo liberalnym prawem handlowym i podatkowym, co sprzyja zacieraniu śladów procesu prania pieniędzy. Charakterystyczne dla centrów offshore jest umiejscowienie olbrzymiej liczby banków i innych instytucji finansowych na relatywnie małym terytorium. W najsłynniejszym z centrów offshore na Kajmanach – grupie wysp na Morzu Karaibskim o długości 7 km, szerokości 2 km i zamieszkaną przez ok. 14 000 mieszkańców – swoje siedziby posiada ok. 500 międzynarodowych banków oraz tysiące shell companies¹⁴. Według amerykańskich danych centra te są wpłątane w ponad trzy czwarte wszystkich dotychczas ujawnionych przypadków handlu narkotykami¹⁵. Nie stanowią one żadnego rodzaju podziemnych czy czarnorynkowych centrów finansowych, lecz tworzą raczej istotną część legalnego systemu finansowego¹⁶. Dla wielu państw offshore dochody z ruchu turystycznego i dochody z transakcji związanych z istniejącymi na ich terytoriach rajami karno-podatkowymi stanowią jedyne źródła ich dochodów¹⁷.

Podsumowując, centra offshore są szczególnie atrakcyjne na światowym rynku finansowym ze względu na: niskie (lub ich brak) podatki, „luźne” stosowanie norm karnoprawnych, obowiązującą ścisłą tajemnicę bankową i handlową, brak jakichkolwiek ograniczeń w przepływie dewiz, nowoczesne i jednocześnie nieproporcjonalnie duże, w stosunku np. do samych państw offshore, zaplecze bankowo-finansowe, brak podwójnego opodatkowania, stabilność systemu politycznego i gospodarczego, łatwość i szybkość założenia osób prawnych, brakujące (lub „luźno” przestrzegane) obowiązki prowadzenia księgowości, istnienie tzw. kont anonimowych bez obowiązku identyfikacji klienta, nieudzielanie zagranicznym urzędom pomocy prawnej, przede wszystkim w sprawach karnych.

III. METODY SŁUŻĄCE OBEJŚCIU OBOWIĄZKÓW IDENTYFIKACYJNYCH I RAPORTOWANIA

1. Smerfowanie (smurfing)¹⁸⁾

Do trzeciej formy bezpośredniego depozytu zalicza się metodę smerfowania (smurfing), zwaną również metodą strukturyzacji (structuring). W większości państw istnieje obowiązek identyfikacji transakcji w instytucjach finansowych powyżej określonej sumy i związany z nim obowiązek identyfikacji klientów dokonujących transakcji w tych instytucjach. Możliwość bezpośredniego wniesienia środków do instytucji finansowych, bez zostania zidentyfikowanym, może nastąpić przez „rozbić” („rozdrobnienie”) dużych sum pieniężnych na mniejsze. Metoda smerfingu jest stosunkowo łatwa. Duże sumy pochodzenia przestępczego wymienia się – przy pomocy wielu osób w małych sumach częściowych – w różnych bankach głównie na czeki bankowe (cashier’s check) lub wpłaca się je bezpośrednio na konta bankowe¹⁹⁾. Nabywane przez „praczy” w różnych instytucjach finansowych czeki bankowe (cashier checks) gwarantują nabywającym anonimowość; pełnią one podobną funkcję jak gotówka, z tym że nie są środkiem płatniczym (nie podlegają obowiązkowi raportowania).

„Praczy”, stosujący technikę smerfingu, nie wprowadza tego samego dnia do tej samej instytucji finansowej sum milionowych, ale „pracując” podobnie jak mrówka, wprowadza mniejszą sumę (poniżej granicy obowiązku identyfikacji i raportowania) do wielu różnych instytucji w ciągu dłuższego czasu. W tej technice potrzeba wielu „chłopców na posyłki” – nazwanych podobnie jak przesympatyczne małe postacie komiksowe z przydomkiem „smerfy” – wysyłanych do różnych instytucji finansowych z gotówką nieco poniżej obowiązującej w danym państwie granicy obowiązków raportowania i identyfikacyjnych²⁰⁾. W USA instytucje finansowe są zobowiązane do meldowania transakcji powyżej 10 000 USD. Obejście takich przepisów przez „praczy” doprowadziło do obniżenia granicy obowiązków raportowania, w rejonach szczególnie zagrożonych praniem pieniędzy, do 3000 USD.

Z jednej strony konwencjonalna technika „rozbić” („rozdrobnienia”) dużych sum gotówkowych na mniejsze jest czasochłonna i wymaga znakomicie funkcjonującej logistyki, z drugiej zaś łączy się z nią ryzyko sprzeniewierzenia. Technika ta wymaga przecież udziału całej „armii smerfów”. Obniżanie granicy raportowania transakcji utrudnia korzystanie ze smerfingu, zmuszając sprawców do stosowania coraz bardziej wyrafinowanych metod. Tendencja obniżania progów raportowania narzuca instytucje finansowe na coraz to nowe koszty związane z funkcjonowaniem tych obowiązków, a zarazem utrudnia efektywne wykrywanie – wśród milionów rejestrowanych każdego dnia – transakcji szczególnie podejrzanych jako mających na celu pranie pieniędzy.

Jaki rozmiar może przybrać ta metoda prania pieniędzy ilustruje przypadek U.S. v. Botero, gdzie zaangażowano aż siedmiuset kurierów pieniędzy (runners)²¹⁾. W innym ze znanych przypadków wymieniono 4,5 mln dolarów w siedmiuset czekach

Bezpieczny Bank

bankowych (cashier's check) i zleceniach wypłaty (money orders)²²⁾. Kolejny przypadek dotyczy Szwajcarii. W 1990 r. jeden z banków w Szwajcarii wypłacił 23-letniemu klientowi łącznie 500 000 USD na podstawie – wystawionych przez bank w Miami – zleceń wypłaty (money orders) o wartości jednostkowej 300 dolarów każde. Nie tyle zadziwiające było „rozdrobienie”, które wskazywało na obejście przez klienta obowiązków raportowania i identyfikacji (Bank Secrecy Act – amerykańska ustawa o tajemnicy bankowej), ile przedstawianie do każdorazowej wypłaty tylko pięciu zleceń (money orders)²³⁾.

2. Refining

Swoistą odmianą structuringu jest zorganizowane, wielokrotne wymienianie małych nominałów na większe w tej samej lub w innej walucie. Podobnie jak w przypadku smerfowania, wymaga ono zaangażowania wielu osób, które sprawnie i szybko przeprowadzą taką operację.

IV. PODSUMOWANIE

Im rzadziej przeprowadza się transakcje gotówkowe, tym bardziej zauważalne stają się one dla instytucji finansowych i organów ścigania karnego oraz kontroli podatkowej²⁴⁾. Handel narkotykami, zarówno wcześniej jak i obecnie, w większości przypadków odbywa się za pośrednictwem gotówki. Okoliczność ta sprawia, że przy stale zmniejszającym się legalnym gotówkowym obrocie płatniczym rośnie ryzyko wykrycia prania pieniędzy pochodzących z takiego procederu.

Z drugiej strony postęp techniczny prowadzi do automatyzacji interesów gotówkowych. Zwyczajne „maszyny liczące” wspomagają piorącego pieniądze. Wpłacone środki można natychmiast podjąć, a nowoczesne bankomaty, automaty wymiany walut, a także automaty, które anonimowo zamieniają małe nominały pieniężne na większe, stanowią nową przeszkodę w zwalczaniu procederu prania pieniędzy. Umożliwiają one „praczym” obrót płatniczy oraz zawieranie licznych transakcji bez – jak to wcześniej miało miejsce – konieczności podróżowania po świecie z walizkami pieniędzy.

Przypisy

- ¹⁾ Autor jest doktorantem w Katedrze Prawa Karnego i Kryminologii Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Artykuł powstał przy wsparciu fundacji Gottlieb Daimler- und Karl Benz-Stiftung z Ladenburga, podczas pobytu naukowego w Instytucie Filozofii Prawa i Informatyki Prawniczej na Uniwersytecie Ludwika Maksymiliana w Monachium pod opieką profesora Berndta Schünemanna.
- ²⁾ Pranie pieniędzy odbywa się przy nadużyciu instytucji finansowych, które zobowiązane są do prowadzenia, podlegającej kontroli, dokumentacji bankowej i które to instytucje podlegają szczególnemu nadzorowi. W związku z tym są one „piętą Achillesową” zorganizowanej przestępczości, a szczególnie nielegalnego handlu narkotykami.

Z doświadczeń zagranicznych

- ³⁾ Tzw. front companies, tj. przedsiębiorstwa prowadzące działalność wykorzystywaną do prania pieniędzy.
- ⁴⁾ Pod. Drouin O., *Les filières internationales de l'argent sale*, L'Évènement du jeudi 456/1993, s. 36.
- ⁵⁾ Z licznymi przykładami Der Spiegel 1992, nr 10, s. 147.
- ⁶⁾ U.S. v. Fernandez, w: P Bernasconi, *Schweizerische Erfahrungen bei der Untersuchung und strafrechtlichen Erfassung der Geldwäscherei*, w: BKA (Bundeskriminalamt, Wiesbaden), Macht sich Kriminalität bezahlt? Aufspüren und Abschöpfen von Verbrechenngewinnen, BKA-Vortragsreihe, t. 32, Wiesbaden 1987, s. 173.
- ⁷⁾ Także administracja rządowa w Stanach Zjednoczonych nie była zgodna co do tego, jak dalece BCCI był kontrolowany przez przestępczość zorganizowaną. W maju 1989 r. Narodowy Fundusz Rezerw USA (Federal Reserve) zobowiązał w tajnym piśmie uwikłane filie BCCI do meldowania o wszystkich podejrzanych transakcjach przekraczających 3000 dolarów, a także do odmowy operacji bankowych z klientami, których podanej tożsamości nie można sprawdzić.
- ⁸⁾ Zob. metody J.-B. Ackermann, *Geldwäscherei – Money Laundering, Eine vergleichende Darstellung des Rechts und der Erscheinungsformen in den USA und der Schweiz*, Zürich 1992, s. 20.
- ⁹⁾ Por. President of the United States of America, President's Commission on Organized Crime, Hearing and Reports; The Cash Connection, Organized Crime, Financial Institutions, and Money Laundering; Interim Report to the President and the Attorney General, Washington October 1984, s. 39 i n.
- ¹⁰⁾ Por. J.-B. Ackermann, op.cit., s. 20.
- ¹¹⁾ W szczególnym przypadku prania pieniędzy – pożyczka dla nieuprawnionej osoby – w interesie urzędnika, który przyznał taką pożyczkę, może być celowe „przeoczenie” źródła pochodzenia zwracanych pieniędzy po to tylko, aby mieć w należnym terminie spłaconą pożyczkę. Zob. R. Marcuse, w: J.-B. Ackermann, op.cit., s. 21, 127.
- ¹²⁾ Pionierem w zakresie badań nad centrami offshore oraz nad przestępczością gospodarczą i podatkową jest niewątpliwie profesor Richard Blum, Uniwersytet Stanford, Kalifornia. W 1984 opublikował on książkę *Offshore Haven Banks, Trusts, and Companies, the Business of Crime in the Euromarket*, która uchodzi za jedną z najlepszych publikacji podejmujących problematykę międzynarodowego prania pieniędzy i przestępczości podatkowej.
- ¹³⁾ W literaturze anglo- i niemieckojęzycznej często używa się określenia „raj karno-podatkowy” dla zaakcentowania powiązania raju podatkowego (unikanie płacenia podatku) z rajem karnym (popelnianie przestępstw gospodarczych, np. oszustw finansowych).
- ¹⁴⁾ Zagraniczne wkłady w bankach na Kajmanach są nieco niższe od tych we Francji, a zdecydowanie wyższe od tych w RFN czy Luksemburgu i plasują się na siódmym miejscu według danych Międzynarodowego Funduszu Walutowego lub Banku Światowego. Za J.F. Couvrat/N. Pless, *Das verborgene Gesicht der Weltwirtschaft*, wyd. 1, Münster 1993, s. 135.
- ¹⁵⁾ Pod. C. Kern, *Geldwäsche und organisierte Kriminalität*, Regensburg 1993, s. 31.
- ¹⁶⁾ Siedem takich największych centrów offshore gromadzi jedną piątą ogólnoświatowych lokat w bankach zagranicznych: 973 mld dolarów w 1987, tj. 100 mld więcej niż USA i Szwajcaria razem. Za J.F. Couvrat/N. Pless, op.cit., s. 145 i n.
- ¹⁷⁾ Np. państwo Nauru położone na Pacyfiku niedaleko Wysp Salomona. Zob. I. Walter, *The Secret Money Market, Inside the Dark World of Tax Evasion, Financial Fraud, Insider Trading, Money Laundering, and Capital Flight*, New York 1990, s. 210 i n.
- ¹⁸⁾ Zwany w literaturze także systemem mrówczym lub metodą „rozbicia” („rozdrobienia”).
- ¹⁹⁾ W sprawie U.S. v. So Kwong Shing, w: J.-B. Ackermann, op.cit., s. 21, podano kurierom (posłańcom) następujące wskazówki co do zwykłych depozytów: 1) wypełnij formularz bankowy dotyczący depozytu (formularz depozytowy) i dostarcz go do banku wraz z depozytem; 2) kurier musi być osobą nie znaną w banku; 3) kurier przedstawia formularz depozytowy,

Bezpieczny Bank

- a kasjer w okienku wydaje paragon (dlatego też nie ma potrzeby bezpośredniego zetknięcia się z innym urzędnikiem banku); 4) zachowaj ostrożność co do: a) detali znajdujących się na formularzach depozytowych: numeru rachunku, danych osobowych i sumy; b) suma na każdym z formularzy depozytowych powinna być mniejsza niż 10 000 dolarów; c) ogólna jednorazowa kwota depozytów ulokowanych danego dnia nie może przekraczać 100 000 dolarów; d) nie korzystaj z tego samego schematu np. 100 000 dolarów przez pięć kolejnych dni – zrób lepiej przerwę między tymi dniami i tak np. dzień pierwszy 100 000, dzień drugi brak wpłaty, dzień kolejny 80 000, dzień czwarty 110 000 i dzień ostatni brak wpłaty; 5) wpłacaj sumy tak, ażeby nie stanowiły pełnej liczby, np. 32.323; 6) zmieniaj kolejno numer rachunku każdego dnia (w żadnym wypadku nie używaj tego samego numeru rachunku każdego dnia).
- ²⁰⁾ A. Fülbier/R.R. Aepfelbach R. R., *Kommentar zum Geldwäschegesetz*, wyd. 4, Köln 1999, s. 59, podaje następujący przykład z praktyki organów ścigania. W urzędzie pocztowym w Hamburgu położonym w samym środku „dzielnicy narkotykowej” (St. Georg), wpłacono łącznie ok. 80 mln DM w 600 wpłatach częściowych pomiędzy 5000 a 20 000 DM, które następnie przesłano na to samo konto we wschodniej Turcji.
- ²¹⁾ Pod. J.-B. Ackermann, *op.cit.*, s. 21.
- ²²⁾ U.S. v. Lafaurie.
- ²³⁾ Pod. P. Bernasconi, *Erscheinungsformen der Geldwäscherei in der Schweiz*, w: SAV (wyd.), *Geldwäscherei und Sorgfaltspflichten*, Schriftenreihe des Schweizerischen Anwaltsverbandes (SAV), t. 8, Zürich 1991, s. 14 i n., s. 21 (przypadek nr 1).
- ²⁴⁾ Np. w USA za pośrednictwem gotówki odbywa się mniej niż pół procenta wszystkich transakcji.